

Per completar el primer bloc de la Revista, que aquest mes dediquem monogràficament al Teatre Bartrina, us oferim una breu ressenya històrica sobre el teatre que l'arquitecte Anton M. Pàmies -autor del projecte de rehabilitació i ampliació- ha anat elaborant a partir de la documentació existent, i un article en què Xavier Filella, director del Bartrina, ens parla de les activitats que es faran mentre durin les obres.

ANTON M. PÀMIES
ARQUITECTE

17

del Centre

Ressenya històrica

El llibre *El Centre de Lectura de Reus, una institució ciutadana*, de P. Anguera, i alguns textos de la RCLR són fonamentals per al coneixement històric del teatre.

El Centre de Lectura, després de passar per diferents seus socials, es traslladà al c/ Major 15, al palauet dels marquesos de Tamarit, en règim de lloguer, el 1897. I gràcies a la compra i reforma de l'edifici per part d'Evarist Fàbregas, aquest indret es convertí en la seu social definitiva de l'entitat. En aquella època, totes les societats que es preuaven disposaven d'un local on fer teatre, i el Centre, doncs, havia d'aconseguir-ne un com fos. La primera iniciativa seriosa parteix del president Eugeni Mata, quan, fruit del balanç econòmic positiu, el 1898 afirma que *cal la construcció d'un teatre que doni prestigi i sigui una forma honesta de guanyar diners*. El 1899, E. Fàbregas ofereix

5.000 PTA per construir el teatre, i el 1900, el president Lluís Quer aconseguí l'autorització dels socis per construir-lo als terrenys de l'antic convent de Sant Joan (actual Mercat Central) que, arran de la desamortització del XIX, calia adquirir a l'Ajuntament. La mort de Quer i el dèbil suport econòmic amb què comptava el projecte aconsellà d'edificar un teatre més modest ocupant part del jardí del palauet dels marquesos de Tamarit. L'1 de juny de 1904, sent president Joaquim Batet i Paret, s'inaugura un escenari d'estiu descobert, i després es cobreix amb veles l'espai del públic. El resultat econòmic és tan evident que el 19-3-1905 s'inaugura ja un nou teatre cobert gràcies als emprèstits del Banc de Reus i el d'Espanya. El 1906, sota la presidència d'E. Fàbregas, es construeix un passadís d'accés al teatre des del cafè, creuant el jardí. El 1907 s'inicien les primeres experiències cinematogràfiques, que continuaran

el 1908. D'aquesta data és la primera valoració real del cost del teatre: 35.000 PTA. El mateix any es facilita l'accés al teatre des del c/ de la Concepció. L'autor, tant del teatre com de l'obertura, és l'arquitecte Batlle, de qui no tenim més referències. El 1916 el president Pere Cavallé fixa la seu definitiva del Centre al c/ Major, gràcies a la compra de la finca per part d'E. Fàbregas per 83.000 PTA. El mateix Fàbregas costejarà les obres de remodelació de l'edifici, i l'arquitecte Josep Simó i Bofarull les dirigeix gratuïtament. El mateix any es renova la instal·lació elèctrica del teatre.

L'any següent, Fàbregas compra les cases núm. 5 i 7 del c/ de l'Abadia i les ofereix al Centre per millorar l'estructura del teatre i ampliar-ne l'espai escènic i de servei. S'ofereix també a comprar la casa núm. 9, però la junta no gosa assumir l'increment de pressupost d'obres que això suposaria, cosa

que fa que la reforma del teatre es produís sense la incorporació d'un espai escènic bàsic per a representacions teatrals en el sentit clàssic. El 8-6-1918 s'enderroquen les dues cases del c/ de l'Abadia, conservant senyals façanes i permetent, així, disposar d'un espai escènic de 12m de fons i 12m d'amplada. El teatre renovat es bateja amb el nom de Teatre Bartrina en honor del gran poeta local, i s'inaugura amb una conferència d'Eduard Toda, si bé l'estrena teatral té lloc amb la representació d'una obra del reusenc Josep Martí i Folguera. Documentalment consta que el projecte de reforma i ornament va ser de l'arquitecte J. Simó i Bofarull; la decoració, de Josep Rocarol; i com a industrials destaquen Miquel Bech, guixaire, Guiot i Soronellas, fusters, Pere Munné, mestre d'obres, Vda. i fill de Frsc. Marca, serrallers, Emili Argilaga, tapisser, Francesc Ferré, ebenista, Muntades i Cia, calefactores, i Carbonell i Alcaraz, pintors. •

Un futur viu

A partir del dia 19 de setembre d'enguany el Teatre Bartrina ha passat a tenir titularitat pública. Una vegada signat el conveni per part de l'Ajuntament i el Ministeri d'Obres Públiques, caldrà mantenir viva la voluntat de fer d'aquest teatre un vehicle integrador a nivell ciutadà i cultural. Des de l'IMAC i el Centre de Lectura s'han fet ja les primeres reunions per tal d'establir una comissió redactora i una comissió tècnica d'assessorament perquè, un cop acabades les obres, el Bartri-

na acompleixi les expectatives que el projecte ha generat.

En aquest sentit, la comissió redactora del futur projecte de funcionament del teatre es fixarà tres objectius principals. Primer, fer un seguiment acurat de les obres, de l'acompliment dels terminis i de l'aprofitament màxim dels recursos disponibles. Segon, dissenyar el model de funcionament administratiu i artístic del teatre, així com la seva integració en la infraestructura ciu-

dana i l'entorn cultural. I finalment, obrir, en els propers mesos, una convocatòria per tal de constituir un fons de projectes culturals. Aquests projectes artístics podrien ser presentats per companyies o col·lectius teatrals, de dansa, música o altres manifestacions artístiques, i una vegada analitzats i registrats per les comissions redactora i tècnica passarien a formar part d'un fons de projectes que la futura direcció del teatre estudiaria de programar una vegada remodelat.

L'inici de les obres de remodelació del Teatre Bartrina, doncs, no suposarà l'estroncament de l'activitat del teatre. Ben al contrari, s'aprofitarà aquest període en què el teatre serà tancat al públic per iniciar alguns dels treballs que hauran de permetre que, una vegada remodelat, el Bartrina acompleixi la funció que li ha de donar sentit: la d'esperonar la creació cultural i l'interès del públic per totes aquelles activitats que el teatre sigui capaç de generar. •

XAVIER FILELLA
DIRECTOR DEL TEATRE BARTRINA